

ROMAN NIR

ZJAZD REKTORÓW POLSKICH MISJI KATOLICKICH I PROWINCJAŁÓW ZAKONNYCH W RZYMIE W 1971 R.

Centralny Ośrodek Polskiego Duszpasterstwa Emigracyjnego w Rzymie w dniach 21-22 października w 1971 r. zorganizował Konferencję Rektorów Polskich Misji Katolickich oraz Prowincjałów Zgromadzeń Zakonnych, których członkowie pracują wśród Polonii. W Zjeździe wzięło udział 29 duchownych. Program obejmował zasadniczo trzy tematy: działalność Komisji KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, współpracy między rektorami misji oraz napływu nowych księży do duszpasterstwa emigracyjnego. Komunikaty informacyjne opublikowały – w Rzymie „Duszpasterz Polski Zagranicą”¹, a w Orchard Lake „Sodalis Polonia”². Kolejny Zjazd Rektorów Polskich Misji Katolickich z całego świata odbył się w listopadzie 1974 r., również w Rzymie³.

Znaczna dokumentacja zachowała się w Archiwum Centralnego Ośrodka Polskiego Duszpasterstwa Emigracyjnego w Rzymie⁴. Znajduje się również w archiwach: ks. prał. Walerego Jasińskiego⁵ i ks. prał. Zdzisława Peszkowskiego⁶ w Stanach Zjednoczonych oraz ks. prał. Aleksandra Gogolińskiego⁷ w Londynie.

Ks. dr ROMAN NIR – emerytowany dyrektor Centralnego Archiwum Polonii Amerykańskiej w Orchard Lake, historyk, archiwista; e-mail: romannir@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9848-2241>.

¹ Zjazd Rektorów i Prowincjałów Zakonnych, „Duszpasterz Polski Zagranicą” [Rzym] 27 (1972), nr 1(98), s. 40-41.

² W. JASIŃSKI, *Zjazd Duszpasterstwa Polonii w Rzymie od 21-22 października 1971 roku*, „Sodalis Polonia” 52(1972), nr 4, s. 104-106.

³ Z. PESZKOWSKI, *Tematyka obrad Zjazdu Rektorów Polskich Misji Katolickich w Rzymie w 1974 roku*, „Sodalis Polonia” 55(1975), nr 1, s. 15-19.

⁴ Archiwum Centralnego Ośrodka Polskiego Duszpasterstwa Emigracyjnego w Rzymie, rok 1971 [dalej: ACODE].

⁵ Archiwum personalne ks. prał. dr. Walerego Jasińskiego,teczki 1971/1972 [dalej: AWJ].

⁶ Archiwum personalne ks. prał. dr. Zdzisława Peszkowskiego,teczka Zjazd Rektorów 1971 [dalej: AZP].

⁷ Archiwum personalne ks. prał. dr. Aleksandra Gogolińskiego, Londyn, b.sygn. R. 1971 [dalej: AAG].

Uczestnicy Zjazdu

1.	Ks. Inf. E. Lubowiecki	–	Wikariusz Kanoniczny Polaków w Niemczech
2.	Ks. Inf. K. Kwaśny	–	Rektor Misji Polskiej we Francji
3.	Ks. Inf. W. Staniszewski	–	” ” ” w Anglii
4.	Ks. Prał. C. Chmielewski	–	” ” ” w Szwecji
5.	Ks. Prał. M. Walorek	–	” ” ” w Hiszpanii
6.	Ks. Kan. W. Drobina	–	” ” ” w Szkocji
7.	O. H. Repka OMI	–	” ” ” w Belgii
8.	O. J. Szymaszek CSSR	–	” ” ” w Danii
9.	O. J. Pitoń	–	” ” ” w Brazylii
10.	Ks. Prał. Z Bernacki	–	Wicerektor Misji we Francji
11.	Ks. Prał. J. Janusz	–	Dziekan Oddz. Wartowniczych
12.	O. J. Capiga C.R.	–	Prezes Zw. Kapł. Polskich we Wsch. Kanadzie
13.	Ks. Prał. J. Kochan	–	” ” ” we Zach. Kanadzie
14.	O. J. Sajewicz OMI	–	Delegat Zw. Kapłanów Polskich w Manitoba
15.	Ks. Prał. W. Jasiński	–	Członek Międzynarod. Komisji Kat. dla Migracji
16.	Ks. Prał. Z. Peszkowski	–	Profesor Seminarium w Orchard Lake
17.	O. J. Lewicki OMI	–	Prowincjał Ojców Oblatów
18.	Ks. S. Suwała SAC	–	” Księży Pallotynów
19.	Ks. J. Chrościechowski	–	” ” Marianów
20.	Ks. W. Bytniewski S.Chr.	–	” ” Chrystusowców – Francja
21.	Ks. T. Myszczynski S.Chr.	–	Delegat Rady Generalnej T. Chr.
22.	O. A. Mruk S.J.	–	Asystent OO. Jezuitów
23.	Ks. Inf. F. Mączyński	–	Rektor Pap. Inst. Polskiego w Rzymie
24.	Ks. Inf. A. Banaszak	–	” Seminarium Polskiego w Paryżu
25.	Ks. Prał. A. Gogoliński	–	Naczelnny Kapelan ZHP
26.	Ks. F. Kącki CRL	–	Dyrektor KSMP w Brytanii
27.	Ks. K. Szymurski OMI	–	” ” w Belgii
28.	Ks. M. Wałęsa OMI	–	” ” we Francji
29.	Ks. R. Karpiński	–	Pracujący w Papieskiej Komisji dla Duszp. Migracji i Turystyki

Porządek obrad, które odbyły się w trzech kolejnych sesjach, był następujący:

Czwartek 21.X. – Sesja I – godz. 17.00

1. Otwarcie Zjazdu – Ks. Bp Sz. Wesoły
2. Słowo wstępne – J. Em. Ks. Kard. S. Wyszyński, Prymas Polski
3. Wprowadzenie w program – Ks. Bp S. Wesoły
4. Współpraca między Rektorami Misji a Zgromadzeniami Zakonnymi – wprowadzenie O.H. Repka OMI

Piątek 22. XC. – Sesja II – 9.30

5. Relacja z posiedzeń Międzynarod. Komisji Kat. Dla Migracji (ICMC) – Ks. prał. W. Jasiński z Orchard Lake
6. Znaczenie beatyfikacji O. Maximiliana Kolbe dla duszpasterstwa emigracji – Ks. prał. W. Jasiński
7. Problem organizacji młodzieżowych i kursów młodzieżowych – wprowadzenie do dyskusji – Ks. Bp Sz. Wesoły

Sesja III – godz. 16.00

8. Komisja Episkopatu dla Duszpasterstwa Emigracji – Ks. Bp. Wł. Rubin
9. Uzupełnienia księży z kraju – dyskusja
10. Słowo końcowe J. Em. Ks. Kard. S. Wyszyńskiego⁸.

Ad 1. Otwarcia Zjazdu dokonał w zastępstwie nieobecnego ks. bpa Władysława Rubina⁹, Sekretarza Generalnego Synodu (zajętego obradami sesji synodalnych), ks. bp Szczepan Wesoły⁹, który powitał przybyłego na obrady ks. prymasa Stefana Wyszyńskiego, opiekuna Emigracji Polskiej oraz wszystkich zebranych. Ksiądz biskup wyraził swoją radość, że w zjeździe bierze udział tak dużo uczestników, niektórzy z nich z bardzo odległych krańców świata, np. z Brazylii, zachodniej Kanady itp. Następnie omówił krótko program zjazdu oraz przedstawił zebrany sekretarza zjazdu w osobie ks. Ryszarda Karpińskiego¹⁰, który od tygodnia rozpoczął pracę w Papieskiej Komisji dla Duszpasterstwa Migracji i Turystyki.

Ad 2. Słowo wstępne wygłosił kard. S. Wyszyński¹¹

Ad 3. Biskup Sz. Wesoły naszkicował problem współpracy między rektorami Misji a zgromadzeniami zakonnymi i przedstawił zebrany prelegenta,

⁸ ACODE, b.sygn., s. 2-3.

⁹ Arcybiskup Szczepan Wesoły (1926-2018) – od 1967 r. kierownik Centralnego Ośrodka Polskiego Duszpasterstwa Emigracyjnego w Rzymie; w latach 1980-2003 delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej. S. ŁOPATO, M. SZCZERBIŃSKI, *Ksiądz arcybiskup Szczepan Wesoły – opiekun polskiej emigracji*, [w:] *W nieustannej trosce o polską diasporę. Tom studiów historycznych i politologicznych dedykowany księdzu Arcybiskupowi Szczepanowi Wesołemu*, red. R. Nir, M. Szczerbiński, K. Wasilewski, Gorzów Wielkopolski 2012, s. 23-48.

¹⁰ Biskup Ryszard Karpiński, sufragan lubelski (1950-2024) – w latach 1971-1985 pracownik w Papieskiej Komisji ds. Duszpasterstwa Migracji i Podróżujących. W ramach Episkopatu Polski pełnił następujące funkcje: przewodniczący Komisji ds. Duszpasterstwa Turystycznego 1988-1998; przewodniczący Zespołu ds. Pomocy Katolikom na Wschodzie 1991-2002 i Komisji ds. Polonii i Polaków za Granicą 2003-2008.

¹¹ ACODE, s. 3; AVJ, s. 1; AZP, s. 1.

o. Henryka Repkę OMI¹², który przez 9 lat pełnił funkcję prowincjała w swoim zakonie, a obecnie już przez 10 lat jest rektorem Misji Polskiej w Belgii. Po referacie wywiązała się bardzo żywa dyskusja, poprzedzona wprowadzeniem ks. bpa Sz. Wesołego.

O. J. Pitoń mówił długo o pracy Polskiej Misji w Brazylii, gdzie emigracja polska obchodzi w tym roku swoje stulecie. Obecnie w Brazylii jest ok. 850 tys. ludności pochodzenia polskiego. Pracuje tam ok. 180 kapłanów polskich i pochodzenia polskiego, tak diecezjalnych jak i zakonnych, należących do 15 zgromadzeń zakonnych. Część z nich pracuje na misjach wśród Indian. Ksiądz rektor stwierdził, że na jego terenie nie ma konfliktów między kapłanami diecezjalnymi i zakonnymi. Jako rektor Misji stara się o utrzymanie kontaktu ze wszystkimi. Zauważył również brak wzmianki w referacie o współpracy z polskimi zgromadzeniami zakonnymi żeńskimi – na jego terenie pracuje 6 takich zgromadzeń¹³.

Ks. inf. K. Kwaśny podkreślił, że Misja nigdy nie uważa kapłanów zakonnych za księży „drugiej” klasy i ogromnie cieszy się z dzieł, jakie zakonnicy prowadzą wspólnymi siłami dla dobra emigracji, np. szkoły, drukarnie. Sprawy sporne wynikają jednak niekiedy przy zbiórce na cele misji – księża zakonni wymawiają się od niej, tłumacząc się, że już dają dużo na zakon, oraz przy zmianach personalnych duszpasterzy zakonnych, czasami dokonywanych bez porozumienia się z rektoratem Misji¹⁴.

Ks. J. Chróściechowski – prowincjał oo. marianów mówił, że prowincja nie zawsze może pomóc Misji. Chociaż na pozór dysponuje większą liczbą księży, ale oni są zajęci albo dziełami zgromadzenia, np. pracują w szkole, w drukarni czy w administracji prowincji, albo też z różnych powodów nie nadają się do pracy pasterskiej¹⁵.

Ks. M. Wałęsa OMI – dyrektor KSMP we Francji poruszył sprawę starszych kapłanów diecezjalnych, którym właściwie należy się już jakaś emerytura.

---

¹² Henryk Repka OMI (1914-1981) – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Holandii w latach 1961-1981 i od 1973 r. J. SZYMAŃSKI, *Duszpasterze Polonii i Polaków za granicą*, t. 1, Lublin 2010, s. 129.

¹³ Jan Pitoń CM (1909-2006) – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii w latach 1962-1972. J. SZYMAŃSKI, *Duszpasterze Polonii i Polaków za granicą*, t. 1, s. 117-119.

¹⁴ Ks. Kazimierz Kwaśny (1900-1987) – rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji w latach 1947-1972. M. BRUDZISZ, *Rektorzy Polskiej Misji Katolickiej we Francji po II wojnie światowej 1944-2015*, [w:] *Polacy i ich duszpasterze we Francji. Studia i szkice*, red. J. Gołębiowski, P. Siemradzki, S. Zych, Rzeszów-Lublin 2019, s. 50-72.

¹⁵ Julian Chróściechowski OMI (1912-1976) – prowincjał Księży Marianów w Wielkiej Brytanii w latach 1969-1975. Z. JUDYCKI, *Polscy duchowni w świecie. Słownik biograficzny*, Kielce 2008, s. 55-56.

Ich praca na placówkach misyjnych jest z konieczności mało aktywna, stąd też i sytuacja materialna raczej trudna¹⁶.

Ks. prał. Z. Peszkowski – profesor w Seminarium Polskim w Orchard Lake mówił o sytuacji materialnej rektorów misji i Centralnego Ośrodka. Rektorat Misji powinien wyznaczyć swoim placówkom podatek, który musi wpłynąć do jego budżetu. Podobnie Ośrodek Centralny nie powinien opierać swojego budżetu na dobrowolnych ofiarach, lecz na stałych wpływach z poszczególnych rektoratów – należy skończyć z dotychczasowym „zebraniem pieniędzy” czy proszeniem o łaskę¹⁷.

Ks. inf. E. Lubowiecki – Wikariusz Kanoniczny Polaków w NRF podniósł sprawę konfliktu ideologicznego między kurią, starymi kapłanami a kapłanami zakonnymi. Przypomniał zasadę ustaloną z ks. prymasem S. Wyszyńskim, że kapłan pracujący wśród Polaków nie powinien zajmować stanowiska apolitycznego i ma służyć wszystkim¹⁸.

O. J. Pitoń poinformował zebranych, że w Brazylii zasadniczo nie istnieje problem księży emerytów polskich, ponieważ są oni inkardynowani do tamtejszych diecezji i korzystają z emerytury diecezjalnej. Zapytał również, czy obecnie rektorzy misji są nimi nadal z nominacji, czy też powinni być wybieralni¹⁹.

Ks. prof. W. Jasiński z Orchard Lake, USA, powrócił do sprawy materialnej misji. Centralny Ośrodek i poszczególne rektoraty muszą mieć stały budżet, tak jak mają np. ICMC (Międzynarodowa Katolicka Rada Migracyjna). Najlepiej byłoby poświęcić na ten cel zbiórkę zorganizowaną w Dniu Emigranta, która przecież jest nakazana przez samego papieża. Jeżeli naszą Polonię oblicza się na 10 milionów, to niech tylko 10% z tego okaże się aktywnych, będziemy mieli budżet w wysokości 1 miliona dolarów. Drugą sprawą drażliwą jest znikoma liczba biskupów polskich na emigracji. Ukraińcy np. mają w USA i w Kanadzie swoją hierarchię, odbywają synody, a Polacy za mało starają się o swoje prawa. Taka sytuacja jest wykorzystywana np. przez Polski Kościół Narodowy, który w tych dniach, 5-8 października urządził

---

¹⁶ Marian Wałęsa OMI (1939-) – dyrektor Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej we Francji, profesor w Gimnazjum św. Kazimierza Księża Oblatów Vaudricourt Verquine. *Duszpasterstwo polskie w świecie. Informator 1975*, Paris 1975, s. 176.

¹⁷ Ks. Zdzisław Peszkowski (1918-2007) – wykładowca języka polskiego duszpasterskiego w Wyższym Seminarium Duchownym (Polskim) w Orchard Lake w latach 1954-1989. *A Commemoration of 100 Years The Orchard Lake Schools 1885-1985*, s. 90.

¹⁸ Ks. Edward Lubowiecki (1902-1975) – wikariusz generalny dla Polaków w Niemczech w latach 1945-1964, wizytator kanoniczny i ordynariusz dla Polaków w Niemczech w latach 1964-1975. J. SZYMAŃSKI, *Duszpasterze Polonii i Polaków za granicą*, t. 3, Rzeszów 2020, s. 163-165.

¹⁹ ACODE, s. 4.

w Toronto synod, na który przybyło dziesięciu biskupów tego Kościoła z Kanady, USA i Polski²⁰.

Ks. prał. J. Kochan – prezes Związku Kapłanów Polskich w zachodniej Kanadzie poinformował zebranych o zbiórce wśród księży polskich na rzecz Centralnego Ośrodka Emigracji, która spotkała się z miłym aplauzem u tamtejszych księży²¹.

Ks. kan. W. Drobiną powrócił do sprawy księży emerytów, zaznaczając, że w wielu krajach inkardynacja do miejscowych diecezji jest niemożliwa z różnych powodów²².

Ks. inf. W. Staniszewski mówił, że byłoby idealnie, gdyby na terenie jakiejś misji pracowali tylko zakonnicy z jednego zgromadzenia. Nieporozumienia między klerem zakonnym a rektorem misji są często z powodu niezachowania pewnych form grzecznościowych, np. jakiś zakonnik urządza wycieczkę do Polski czy Rzymu i nie uważa za stosowne powiadomić o tym rektora misji. Czasem tylko bywają konflikty na tle materialnym, np. zakonnik buduje dom za ofiary zbierane wśród wiernych i zapisuje go na swoje zgromadzenie²³.

Ks. F. Kącki CRL – dyrektor KSMP w Wielkiej Brytanii²⁴ wypowiedział się zdecydowanie za tym, że duszpasterz zakonny pracujący na placówce misyjnej powinien na pierwszym miejscu stawiać dobro misji a nie zakonu. Jedność ideologiczna jest konieczna, jak też i koordynacja pracy przez poszczególne rektoraty i Ośrodek Centralny w Rzymie. Reasumując dyskusję, prelegent o. H. Repka ustosunkował się odpowiednio do poszczególnych wypowiedzi, a następnie bp Sz. Wesoły zaproponował, aby zebrani zrehabilitowali wytyczne dotyczące współpracy między rektoratami misji a zgromadzeniami zakonnymi. Do tego zadania wybrano dwuosobową komisję w składzie: o. H. Repka OMI i ks. prał. Z. Bernacki²⁵.

---

²⁰ AVJ, teka I, 1971, s.1.

²¹ Ks. Józef Kochan (1914-2004) – prezes Stowarzyszenia Księży Polskich Kanady Zachodniej w latach 1960-1988. J. SZYMAŃSKI, *Duszpasterze Polonii i Polaków za granicą*, t. 3, s. 137-138.

²² Ks. Wincenty Nagi, ps. Drobiną (1915-1988) – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Szkocji 1969-1983. W. WYSZOWADZKI, K. TYLISZCZAK, R. SZCZODROWSKI, *Polska Misja Katolicka w Anglii i Walii 1894-2019*, cz. 3: *Sylwetki zmarłych kapłanów*, Pelplin 2019, s. 447-449.

²³ Ks. Władysław Staniszewski (1901-1989) – pierwszy rektor Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii w latach 1948-1974. *Polska Misja Katolicka w Anglii i Walii 1894-2019*, cz. 3, s. 585-590; W. WYSZOWADZKI, *Wkład ks. Infulata Władysława Staniszewskiego w powstanie i rozwój Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii*, Warszawa 2020.

²⁴ Ks. Franciszek Kącki CRL (1913-1981) – założyciel Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Wielkiej Brytanii. *Polska Misja Katolicka w Anglii i Walii 1894-2019*, cz. 3, s. 299-302.

²⁵ Ks. Zbigniew Bernacki (1920-1985) – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu w latach 1972-1985. M. BRUDZISZ, *Ksiądz Zbigniew Bernacki, rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji w latach 1972-1985*, [w:] *Polacy i ich duszpasterze we Francji*, s. 72-82.

Ogólnym aplauzem zebrani przyjęli tak propozycję, jak i komisję, i na tym zakończono pierwszą sesję obrad.

Drugą sesję obrad, 22 października, w piątek przed południem, otworzył bp Sz. Wesoły, który pokrótce omówił dzisiejszy program, a następnie oddał głos prelegentowi, ks. prał. W. Jasińskiemu, który zdał relację z posiedzenia Katolickiej Komisji Międzynarodowej ICMC dla migracji. Posiedzenia te zwykle odbywają się w Genewie. Tym razem jednak miało ono miejsce w Rzymie w dniach 28 września – 2 października, ponieważ przez pierwsze dwa dni obchodzono uroczyste 20. rocznicę istnienia ICMC oraz 100 rocznicę powstania niemieckiej organizacji, która ma na celu również niesienie pomocy emigrantom, tzw. Raphaëls – Verein. Organizacja ta została założona w 1871 r. przez Petera Paula Cahensly'ego i w ciągu 100 lat pomogła ponad trzem milionom emigrantów.

ICMC jest organizacją katolicką, ale o charakterze świeckim. Podlega bezpośrednio Sekretariatowi Stanu Jego Świątobliwości i zajmuje się niesieniem pomocy emigrantom na całym świecie. Stara się o fundusze na te cele od rządów różnych krajów. Sprawy duszpasterskie natomiast podlegają specjalnej Komisji Papieskiej dla Migracji i Turystyki²⁶.

Podczas trzech dni roboczych dzięki sprawozdaniom przedstawionym przez delegatów z różnych krajów, uczestnicy obrad mogli się zorientować w ogromie problemów emigracyjnych na całym świecie. Polska była w tej Komisji reprezentowana po raz pierwszy przez prelegenta, który również wygłosił tam sprawozdanie o organizacji i działalności emigracji polskiej na całym świecie.

Ad 6. Prelegent ks. W. Jasiński mówił o znaczeniu beatyfikacji o. Kolbe dla duszpasterstwa polskiej emigracji²⁷.

Ad 7. Po małej przerwie bp Sz. Wesoły dał krótkie wprowadzenie do dyskusji na tematy młodzieżowe. Chodzi zwłaszcza o to, czy należy w dalszym ciągu: 1) troszczyć się o Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, czy też może, jak to się czasem daje tu i ówdzie słyszeć, zrezygnować z tego przymiotnika *katolickie* (=K), aby przez to objąć większą liczbę młodzieży polskiej; 2) czy kursy młodzieżowe „Loreto” mają sens, czy też należy z nich zrezygnować?

²⁶ W. JASIŃSKI, *Polonia na dwóch Zjazdach duszpasterskich w Rzymie. Jubileuszowy zjazd ICMC*, „Sodalis Polonia” 52(1972), nr 4, s. 102-106.

²⁷ W. JASIŃSKI, *Nowa faza w duszpasterstwie Polonii świata. O Maksymilian Kolbe*, „Sodalis Polonia” 51(1971), nr 8, s. 234-237.

Ks. inf. K. Kwaśny wypowiedział się stanowczo za katolickim charakterem stowarzyszeń młodzieżowych. Zrezygnowanie z „K” równałoby się z wypuszczeniem młodzieży z naszej „ręki”. Kursy młodzieżowe są też potrzebne, tylko należałoby urządzić coś podobnego w poszczególnych ośrodkach na szerszą skalę, żeby uczestnicy kursów centralnych mogli się lepiej podzielić tym, co na nich zdobyli ze swoimi kolegami²⁸.

Ks. W. Bytniewski SChr²⁹ zwrócił uwagę, żeby podkreślać nie tylko „K”, ale i „P” (=polskość) naszych stowarzyszeń młodzieżowych. Również zdecydowanie za kursami i za „K” wypowiedział się ks. F. Kącki CRL, podając przykłady ze swojego terenu. Podobne stanowisko zajął ks. Szymurski OMI³⁰. Młodzież polska chce być katolicka, a jeśli czasem nią nie jest, to albo z braku odpowiedniego wychowania w domu, czy też wykształcenia religijnego – podjął dalej ks. M. Wałęsa OMI, który powiedział, że młodzież niekiedy żali się złośliwie, że lepiej wykreślić to „K”, aniżeli nosić je niegodnie. Duszpasterze powinni prowadzić akcję katechetyczną wśród młodzieży, jak również wykłady z historii i kultury polskiej, żeby zwłaszcza młodzież trzeciego pokolenia była świadoma tego „P”. Kursy również są potrzebne, chociaż może wybór miejsca ze względu na odległość nie jest najlepszy³¹.

Ks. prał. A. Gogoliński opowiedział się również za „K”, które właściwie podpira „P”. Kapłan utraci w ogóle wpływ na młodzież, jeżeli wykreśli się to „K”. ZHP nie ma tego „K”, ponieważ jest z natury swojej organizacją chrześcijańską i opiera się na nauce Kościoła. Kursy powinny być urządzane, ale poza kursami centralnymi winny być prowadzone różne akcje parafialne czy lokalne³².

W odpowiedzi na tę ostatnią propozycję bp Sz. Wesoły powiedział, że byłoby idealne, gdyby ośrodki krajowe urządziły takie kursy w zimie, a Centralny Ośrodek w lecie. Centrali nie zależy na „centralizacji”. Jeżeli robiono to we Włoszech czy w Hiszpanii, to dlatego, żeby pokazać młodzieży na

²⁸ ACODE, s. 4-5.

²⁹ Ks. Wacław Bytniewski TChr (1932-) – prowincjał Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej we Francji w latach 1970-1983. J. GUZIKOWSKI, *Chrystusowcy we Francji 75 lat służą Bogu i Rodakom (1936-2011)*, [w:] *175-lecie Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Akta kolokwiów*, red. G. Garçon, K. Gawron, D. Kuźmin, t. 1, Nowy Sącz 2013, s. 171-185.

³⁰ Ks. Kazimierz Szymurski OMI – dyrektor KSMP na Belgię. *Duszpasterstwo polskie w świecie. Informator 1975*, s. 111.

³¹ Ks. Marian Walensa (Wałęsa) OMI (1939-) – dyrektor Związków Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej we Francji, profesor w Gimnazjum św. Kazimierza w Vaudricourt. *Duszpasterstwo polskie w świecie. Informator 1975*, s. 176.

³² Ks. Aleksander Gogoliński-Elston (1902-1982) – naczelny kapelan ZHP. B. SZWEDO, *Kapelani wojskowi na drogach ku niepodległości*, Warszawa 2019, s. 141-147.

poziomie międzykrajowym jak jest jej dużo. Gdy kurs odbywa się w obcym kraju, językiem dominującym jest język polski. Centralny Ośrodek zapewnia pomoc kursom krajowym w charakterze dostarczenia materiałów, wskazania wykładowców itp.

Ks. S. Suwała SAC zaproponował, aby do spotkań wakacyjnych młodzieży wykorzystać stypendia językowe, jakie oferują rządy Francji czy NRF. W ramach wymiany kulturalnej, w ten sposób, oprócz języka polskiego i języka swojego kraju, młodzież mogłaby poznać język obcy³³.

Ks. inf. W. Staniszewski stwierdził, że duszpasterze zamiast dyskutować z młodzieżą nad usunięciem „K”, to pozytywną pracą powinni wykazać, co to „K” znaczy. W ciągu roku w różnych ośrodkach należy urządzić spotkania z młodzieżą, która była na kursie centralnym³⁴.

Ks. J. Lewicki OMI zauważył, że nie wolno rezygnować z „K” i z „P”, ale zawsze umieszczać te przymiotniki w kontekście kraju, w którym pracujemy. Na temat przydatności kursów najlepiej byłoby rozpisać ankietę wśród samej młodzieży. Również wracając do pierwszej sesji obrad zaproponował, aby rektorzy misji urządzali co jakiś czas zebranie z przełożonymi zakonnikami, którzy z kolei powinni zapraszać rektorów misji na rady prowincjalne, zwłaszcza jeśli one dotyczą spraw duszpasterskich³⁵.

Ks. prał. M. Walorek zwrócił uwagę, że nie wolno pomijać problemu duszpasterstwa młodzieży akademickiej, ponieważ możemy stracić naszą przyszłą inteligencję³⁶.

Ks. prał. Z. Bernacki zaproponował, aby kursy „Loreto” prowadzić na zasadach katolickiego zaangażowania się. Kursy mogłyby być dłuższe, połączone z pół wakacjami. Księżom należałoby wcześniej rozesłać informacje o programie kursów³⁷.

O. J. Piton CM mówił o trudnościach organizowania młodzieży polskiej na terenie Brazylii. Jedynym centrum ją skupiającym jest parafia³⁸.

Dyskusję podsumował ks. bp Sz. Wesoły, który wyraźnie zaznaczył, że sam, osobiście jest jak najbardziej za tym, żeby Katolickie Stowarzyszenie

³³ Ks. Stanisław Suwała SAC (1914-1992) – prowincjał Księży Pallotynów we Francji w latach 1966-1972. S. TYLUS, *Leksykon polskich pallotynów 1915-2012*, Ząbki 2013, s. 513-516.

³⁴ ACODE, s. 5.

³⁵ Ks. Józef Lewicki OMI (1914-1974) – prowincjał Polskiej Prowincji Ojców Oblatów we Francji i Belgii 1970-1973. Z. JUDYCKI, *Polscy duchowni w świecie*, s. 234.

³⁶ Ks. Marian Walorek (1912-1988) – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Hiszpanii. Z. JUDYCKI, *Polscy duchowni w świecie*, s. 418.

³⁷ ACODE, s. 4.

³⁸ ACODE, s. 5.

Młodzieży Polskiej zachowało nazwę „katolickie”. Duszpasterze powinni jednak dołożyć więcej starań, aby to „K” było atrakcyjne, aby pociągało młodzież niezorganizowaną. Ci księża, którzy nie mają zamiłowania do pracy z młodzieżą lub ze względu na wiek już się do niej nie nadają, niech chętnie udostępnią ten odcinek pracy innym braciom w kapłaństwie. Oczywiście duszpasterstwo młodzieży akademickiej jest ważne, ale po prostu brak nam do tego ludzi³⁹.

Ad 8. Otwarcie III sesji obrad w piątek po południu dokonał ks. bp Władysław Rubin, który też wygłosił wprowadzenie na temat „Komisja Episkopatu dla Duszpasterstwa Emigracji”.

W sesji tej wzięli udział, oprócz uczestników z dwóch poprzednich sesji, księża biskupi z Polski, a mianowicie:

J.E. Ks.	Arcyb.	A. Baraniak	–	ordynariusz	poznański
J.E. Ks.	Bp	H. Bednoż	–	”	katowicki
”	”	H. Gulbinowicz	–	”	białostocki
”	”	J. Drzazga	–	”	olsztyński
”	”	J. Jaroszewicz	–	”	kielecki
”	”	J. Mazur	–	”	siedlecki
”	”	J. Rozwadowski	–	”	kielecki
”	”	M. Sasinowski	–	”	łomżyński
”	”	J. Zaremba	–	”	włocławski

Ad 9. Ks. bp W. Rubin po referacie musiał udać się na obrady komisji synodalnych, a wprowadzenia do dyskusji na temat uzupełnienia księży z kraju dokonał bp Sz. Wesoły. Powołania kapłańskie wśród emigracji są minimalne. Większość kapłanów pracujących wśród emigracji to są ludzie starsi, którzy przeżyli okrutną wojnę, i to bardzo często w obozach, stąd też powstaje problem uzupełnienia ich szeregów kapłanami z kraju. Z drugiej jednak strony często do pracy wśród emigracji zgłaszają się kapłani „skłóceni” z władzą diecezjalną w kraju, traktując ją jako odskocznnię. Do duszpasterstwa emigracji potrzeba dobrych kapłanów i odpowiednio przygotowanych do tej pracy⁴⁰.

Ks. prał. J. Kochan gorąco zaapelował do księży biskupów, aby przysłali księży do zachodniej Kanady. Kapłani specjalnie w tym celu delegowali go na zjazd do Rzymu. W prowincji Alberta, gdzie on pracuje, na 35 tys. Polaków jest zaledwie 14 księży, i to większość z nich w starszym wieku. Zapewnił

³⁹ ACODE, s. 6.

⁴⁰ AWJ, teka 1972, s. 5.

zgodę na przyjazd polskich księży miejscowych biskupów ordynariuszy, którzy sami go o to prosili.

O pomoc prosił również ks. J. Pitoń, podkreślając, że cała Brazylia ma na 94 milionów ludzi tylko 13 tys. księży. Kapłani jadący do takiej pracy powinni przejść odpowiednie przeszkolenie.

Ks. W. Bytniewski TChr mówił o trudnych warunkach, w jakich musi pracować duszpasterz emigracji w północnej Francji, aby „zdobywać dusze”. Nie można jednak zrażać się trudnościami.

Ks. inf. E. Lubowiecki poruszył sprawę przyjazdu księży z Polski do Niemiec Zachodnich w celach „zarobkowych”. Przy tej okazji wyjaśnił sprawę uposażenia księży w Niemczech na podstawie podatku kościelnego. Na jego terenie potrzeba też młodych sił, ale niech to będą księża przyjeżdżający za zezwoleniem ordynariusza.

Ks. bp H. Bednorz nawiązał do tej wypowiedzi i zapytał, co robić z księżmi, którzy wyjeżdżają za granicę bez żadnego zezwolenia.

Zdaniem ks. inf. W. Staniszewskiego wśród księży w Polsce krąży mit o bogactwie księży na emigracji, a w rzeczywistości ich uposażenie jest często bardzo skromne. Anglia jest krajem misyjnym, warunki pracy są trudne. W środowiskach polskich krążą księża z kraju, którzy zbierają ofiary na różne cele, w tej chwili na terenie jego misji jest takich kapłanów czterech. Komisja Episkopatu ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej winna być jedynym organem wysyłającym księży do pracy za granicę⁴¹.

Ks. abp A. Baraniak w imieniu Episkopatu Polski podziękował rektorom i duszpasterzom emigracji za ich gorliwą pracę. Episkopat zajęty różnymi problemami w kraju, może czasem za mało wagi przykładu do tej sprawy, należy mu się za to wyrozumienie. Sprawa uzupełnienia księży z kraju jest problemem trudnym, ale musi to być jakoś skoordynowane. Z drugiej jednak strony, niech duszpasterze na emigracji mają wyrozumienie i dla tych kapłanów z kraju, którzy przebywają tam tylko czasowo⁴².

Ks. inf. K. Kwaśny mówił o tym, że trudności pracy duszpasterskiej wśród emigracji nie powinny zrażać księży z kraju, bo praca ta daje równocześnie wiele zadowolenia i satysfakcji.

O. H. Repka OMI zwrócił uwagę biskupom ordynariuszom, aby na studia posyłali odpowiednich księży.

⁴¹ AZP, notatki 1971, s. 1-2.

⁴² Arcybiskup Antoni Baraniak (1904-1977). K. BIAŁECKI, *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904-2017*, Warszawa 2017.

Ks. prał. M. Walorek zasygnalizował problem duszpasterstwa inteligencji polskiej oraz emerytów polskich z USA w Hiszpanii.

Ks. T. Myszczyński TChr zwrócił uwagę, że możliwość wyjazdu księży z kraju za granicę może przyczynić się do wzrostu liczby powołań w kraju. Przy tej okazji podziękował księżom biskupom za propagandę Towarzystwa Chrystusowego na terenie poszczególnych diecezji w kraju⁴³.

Aby skierować dyskusję na właściwe tory, ks. bp Sz. Wesoły zaproponował konkretne możliwości uzupełnienia księży na emigracji przez wysyłanie a) kleryków po filozofii na teologię do Seminarium Polskiego w Paryżu; b) młodych księży. W odpowiedzi na pierwszą propozycję ks. inf. A. Banaszak powiedział, że seminarium może przyjąć kleryków, ale na podstawie praktyki wie, że mogą oni mieć trudności związane z otrzymaniem paszportu.

Ks. bp H. Bednorz mówił, że Seminarium musiałyby mieć całą pastoralną nastawioną do pracy wśród emigracji.

W odpowiedzi na ten problem ks. inf. A. Banaszak poinformował zebranych, że Seminarium w Paryżu stara się kleryków przygotować do pracy jak najbardziej praktycznie, zapraszając m.in. z wykładami duszpasterzy z terenu⁴⁴.

Ks. bp H. Gulbinowicz był zdania, żeby wysyłać kleryków raczej dojrzałych, po czwartym roku studiów seminaryjskich.

Ks. prał. A. Gogoliński podniósł sprawę odpowiedniego przygotowania kandydatów do terenu, gdzie mają pracować. Stąd należałoby, oprócz Paryża, stworzyć drugi ośrodek angielski, mający na względzie kraje języka angielskiego⁴⁵.

Ks. S. Suwała SAC mówił, że kilkakrotnie usiłował sprowadzić kleryków ze swojego stowarzyszenia (pallotyni) za granicę, ale władze zakonne nie chcą ich wypuścić, wolą wysyłać księży.

Ks. bp J. Rozwadowski również był zdania, że należy posyłać raczej nowo wyświęconych księży niż kleryków⁴⁶.

Na zakończenie dyskusji ks. bp Sz. Wesoły zaproponował, aby Komisja ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej zredagowała postulaty wytyczone w dyskusji, dotyczące uzupełnienia księży z kraju i skierowała je do wszystkich biskupów ordynariuszy w Polsce.

---

⁴³ Tadeusz Myszczyński TChr, delegat Rady Generalnej TChr.

⁴⁴ AWJ, teka 1972, s. 6.

⁴⁵ AAG, notatki – październik 1971, s. 1.

⁴⁶ AZP, notatki 1971, s. 3.

Ad 10. Po krótkiej przerwie na salę obrad przybył ks. kard. prymas Stefan Wyszyński, ks. kard. Karol Wojtyła, metropolita krakowski, w towarzystwie ks. bpa W. Rubina i ks. bpa S. Bareły, ordynariusza częstochowskiego.

Do zebranych przemówił ks. prymas S. Wyszyński na temat sytuacji Kościoła w Polsce. Biskup W. Rubin podziękował ks. prymasowi za to przemówienie i podkreślił, że Kościół w kraju jest tym fundamentem, na którym buduje Kościół na emigracji.

W czasie kolacji zabrał jeszcze krótko głos kard. K. Wojtyła, nawiązując do swojej niedawnej wizyty w Kanadzie, zwrócił uwagę na to, że emigracja nasza czeka na impulsy z kraju⁴⁷.

DYREKTYWY

Uchwalone dnia 22 października 1971 na Zjeździe Rektorów Misji, Przełożonych zakonnych oraz kierowników duszpasterstwa

I.

1. Sytuację zarówno duchowieństwa diecezjalnego jak i zakonnego zatrudnionego w duszpasterstwie reguluje w stosunku do Rektorów Misji Motu Proprio „De Pastoralis Migratorum Cura”, oraz Konstytucja Apostolska „Exsul Familia”.
2. Przepisy prawne tych dokumentów, należy interpretować mając w pierwszym rzędzie na uwadze, dobro dusz oraz dyrektywy odnośnie do kierunku duszpasterzowania jakie ustala Rektor Misji danego kraju w porozumieniu ze swą radą duszpasterską.
3. Wszelkie zmiany duszpasterskie dotyczące księży zakonnych przeprowadza Rektor Misji po uprzednim uzgodnieniu ich z Przełożonymi zakonnymi. Celem harmonijnej współpracy byłoby bardzo pożyteczne, aby na rady prowincjonalne zapraszani byli rektorzy, szczególnie gdy rady te obradują nad problemami duszpasterskimi, jak również, by odbywały się okresowe spotkania Rektorów i Prowincjałów zakonnych danych terenów.
4. Przyjmowanie nowych duszpasterzy tak diecezjalnych jak i zakonnych dokonuje się, stosownie do wymagań „De Pastoralis Migratorum Cura”, po uprzednim uzyskaniu reskryptu Komisji Episkopatu dla cudzoziemców kraju „a quo” i kraju „ad quem”.
5. Wypada, aby o powstawaniu dzieł zakonnych, nie mających pozornie nic wspólnego bezpośrednio z duszpasterstwem, przełożony zakonnny uprzedził Rektora Misji, aby im zagwarantować należyty rozwój i poparcie.
6. W pracy duszpasterskiej, ani księży diecezjalni, ani też zakonni, nie mogą sobie rościć pretensji do większych lub mniejszych praw. Wszyscy harmonijnie pracują dla jednego celu.

---

⁴⁷ AWJ, teka 1972, s. 6.

7. Biorąc pod uwagę trudną sytuację w niektórych krajach, ani księża diecezjalni ani zakonni, nie powinni wygrywać uprzedzeń czy animozji ordynariusza miejscowego, szczególnie ze szkodą dla dobra religijnego wspólnoty narodowej.
8. Duszpasterze nie powinni zajmować stanowiska o charakterze politycznym szczególnie tam, gdzie na skutek zajęcia jednostronnego stanowiska politycznego ucierpiałyby dobro Kościoła, zgoda, jedność oraz chrześcijański dorobek narodu. Należałoby upomnieć duszpasterzy, których postawa jest wyraźnie szkodliwa dla Kościoła lub Narodu, a gdyby to upomnienie nie odniosło skutku, odwołać ich.

II.

1. Centrala Polskich Misji Katolickich – jej działalność – jej dzieła, szczególnie zaś prowadzenie Akcji Katolickich wymagają środków materialnych. Tych środków może dostarczyć tylko parafia. Dlatego ośrodki duszpasterskie winny dbać o to, aby Centrale dysponowały wystarczającym funduszem. Rektorzy Misji ustalają formę tej stałej pomocy.
2. Celem zapewnienia pomocy księżom, którzy z powodu wieku lub choroby nie mogą pozostać na swych stanowiskach, należałoby stworzyć osobny fundusz z rocznych składek, zarówno księży diecezjalnych jak i zakonnych. Idealnym rozwiązaniem dla księży emerytów, byłoby ufundowanie domów w miejscach pielgrzymkowych, w których ci księża mogliby z pożytkiem dla polskich pielgrzymów, spędzać spokojną starość.
Umiejętne prowadzenie takiego domu dla pielgrzymów zapewniłoby fundusze potrzebne na ich utrzymanie. Inicjatywa powstania takiego domu należy do Rektora Misji.

III.

Centrala Ośrodka Duszpasterskiego w Rzymie nie może się utrzymać ani zapewnić swego rozwoju i swych dzieł z doraźnych i okazjnych ofiar.

Dlatego Rektorzy Misji winni przedyskutować ze swymi księżmi w jaki sposób zapewnić temu Ośrodkowi regularną pomoc, oczywiście odpowiednio do ich możliwości oraz preliminarjusza budżetowego Centralnego Ośrodka.

IV.

Ponieważ Akcja Młodzieżowa, która jest jedynym elementem zapewniającym ciągłość ośrodków duszpasterskich i zarówno na płaszczyźnie parafii, kraju jak i na płaszczyźnie między krajowej jest akcją deficytową, dlatego w rozdziale funduszków należałoby tej akcji dać pierwszeństwo.

Kontynuowaniu kursów „Loreto” jak i akcji młodzieżowej zorganizowanej, akademickiej i niezorganizowanej, obradujący księża dali pierwszeństwo, kładąc silny nacisk na utrzymanie charakteru katolickiego tej akcji⁴⁸.

BIBLIOGRAFIA

Źródła archiwalne

- Archiwum Centralnego Ośrodka Polskiego Duszpasterstwa Emigracyjnego w Rzymie [ACODE]
materiały rok 1971, s. 1-8
- Archiwum personalne ks. prał. Aleksandra Gogolińskiego-Elstona [AAG]
Londyn, notatki rok 1971
- Archiwum personalne ks. prał. Walerego Jasińskiego [AWJ]
teczki 1971-1972, Orchard Lake
- Archiwum personalne ks. prał. Zdzisława Peszkowskiego [AZP]
notatki rok 1971, Orchard Lake

Opracowania

- A Commemoration of 100 Years The Orchard Lake Schools 1885-1985*, s. 90.
- BIAŁECKI K., *Arcybiskup Antoni Baraniak 1904-1977*, Warszawa 2017.
- BRUDZISZ M., *Ksiądz Zbigniew Bernacki, rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji w latach 1972-1985*, [w:] *Polacy i ich duszpasterze we Francji. Studia i szkice*, Rzeszów–Lublin 2019, s. 72-82.
- Duszpasterstwo polskie w świecie. Informator 1975*, Paris 1975.
- GUZIKOWSKI J., *Chrystusowcy we Francji 75 lat służą Bogu i Rodakom (1936-2011)*, [w:] *175-lecie Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Akta kolokwiów*, red. G. Garçon, K. Gawron, D. Kuźmin, t. 1, Nowy Sącz 2013, s. 171-185.
- JASIŃSKI W., *Nowa faza w duszpasterstwie Polonii świata. O Maksymilian Kolbe*, „Sodalis Polonia” 51(1971), nr 8, s. 234-237.
- JASIŃSKI W., *Zjazd Duszpasterstwa Polonii w Rzymie od 21-22 października 1971 roku*, „Sodalis Polonia” 52(1972), nr 4, s. 102-104.
- JASIŃSKI W., *Polonia na dwóch zjazdach duszpasterskich w Rzymie. Jubileuszowy zjazd ICMC*, „Sodalis Polonia” 52(1972), nr 4, s. 104-106.
- JUDYCKI Z., *Polscy duchowni w świecie. Słownik biograficzny*, Kielce 2008.
- ŁOPATO S., SZCZERBIŃSKI M., *Ksiądz arcybiskup Szczepan Wesoły – opiekun polskiej emigracji*, [w:] *W nieustannej trosce o polską diasporę. Tom studiów historycznych i politologicznych dedykowany księdzu Arcybiskupowi Szczepanowi Wesołemu*, red. R. Nir, M. Szčerbiński, K. Wasilewski, Gorzów Wielkopolski 2012, s. 23-48.

---

⁴⁸ ACODE, s. 6-7.

- MOLENDĄ J., *Zjazd Międzynarodowej Komisji do Spraw Emigracyjnych a Polonia*, „Sodalis [Polonia]” 50(1970), nr 9, s. 277-282.
- PESZKOWSKI Z., *Tematyka obrad Zjazdu Rektorów Polskich Misji Katolickich w Rzymie w 1974 roku*, „Sodalis Polonia” 55(1975), nr 1, s. 15-19.
- SZYMAŃSKI J., *Duszpasterze Polonii i Polaków za granicą*, t. 1, Lublin 2010; t. 3, Rzeszów 2020.
- SZWEDO B., *Kapelani wojskowi na drogach ku Niepodległości*, Warszawa 2019, s. 141-147.
- TYLUS S., *Leksykon polskich pallotynów 1915-2012*, Ząbki 2013, s. 513-516.
- WYSZOWADZKI W., *Wkład ks. Infulata Władysława Staniszewskiego w powstanie i rozwój Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii*, Warszawa 2020.
- WYSZOWADZKI W., TYLISZCZAK K., SZCZODROWSKI R., *Polska Misja Katolicka w Anglii i Walii 1894-2019*, cz. 3: *Sylwetki zmarłych kapłanów*, Pelplin 2019.
- Zjazd Rektorów i Prowincjałów Zakonnych*, „Duszpasterz Polski Zagranicą” 1972, nr 1(98), s. 40-41.

ZJAZD REKTORÓW POLSKICH MISJI KATOLICKICH I PROWINCJAŁÓW ZAKONNYCH W RZYMIE W 1971 r.

Streszczenie

W dniach 21-22 października 1971 r. odbył się w Rzymie Zjazd Rektorów Polskich Misji Katolickich oraz Prowincjałów Zgromadzeń Zakonnych, których księża pracują w polskim duszpasterstwie emigracyjnym. W spotkaniu wzięli udział księża rektorzy: z Anglii, Belgii, Brazylii, Danii, Francji, Hiszpanii, Szkocji, Szwecji, przedstawiciele księży polskich w Kanadzie, Wikariusz Kanoniczny w Niemczech, przedstawiciele Seminarium Duchownego (Polskiego) w Orchard Lake, rektor Seminarium Polskiego w Paryżu, oraz prowincjałowie zgromadzeń: chrystusowców, jezuitów, marianów, oblatów, pallotynów. W spotkaniu uczestniczyli również: naczelny kapelan ZHP oraz księża dyrektorzy Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Anglii, Belgii i Francji.

Program Zjazdu obejmował zasadniczo trzy tematy: działalność Komisji Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, współpraca między rektorami misji, Centralnym Ośrodkiem Polskiego Duszpasterstwa Emigracyjnego w Rzymie a zgromadzeniami zakonnymi oraz dopływ nowych księży do duszpasterstwa emigracyjnego. Omawiano również problemy związane z duszpasterstwem młodzieżowym. Szczególnie podkreślono konieczność większego zaangażowania się duszpasterzy w pracę organizacyjną KSMP, uaktywnienie istniejących kół i zakładanie nowych.

Słowa kluczowe: rektorzy polskich misji katolickich; polskie duszpasterstwo emigracyjne

CONVENTION OF RECTORS OF POLISH CATHOLIC MISSIONS AND RELIGIOUS PROVINCIAL SUPERIORS IN ROME IN 1971

Summary

On October 21-22, 1971, the Convention of Rectors of Polish Catholic Missions and Provincial Congregations was held in Rome. The meeting was attended by Rectors: from England, Belgium, Brazil, Denmark, France, Spain, Scotland, Sweden, representatives of Polish priests in

Canada, the Polish Seminary In Orchard Lake and Rector Polish Seminary In Paris, and the Provincials of the Congregations of Christ, Jesuits, Marians, Oblates and Pallotines. The meeting was also attended by the Chief Chaplains of the Scouts and Directors of Catholic Polish Youth Associations ZHP In England, Belgium and France.

The program of the Convention covered basically the following topics: the Activity of the Episcopate Commission for the pastoral care of emigrants, cooperation between the Rectors of the Mission, the Central Center and Religious Congregations, and the problem of the influx of New priests to the pastoral care of emigrants. An introductory paper on the activities of the Episcopal Commission will be delivered by Bishop W. Rubin. The problem of cooperation between Rectors of the Mission was extensively presented by Father Repka OMI, Rector of the Mission In Belgium. Cardinal S. Wyszyński, Primate of Poland, took a very active part In the meeting. Problems related to youth ministry were also discussed. Particular emphasis was placed on the need for greater involvement of priests In the organizational work of the Catholic Polish Youth Association KSMP, the activation of existing circles and establishment of new ones.

Keywords: Rectors of Polish Catholic Mission; Polish pastoral care of emigrants